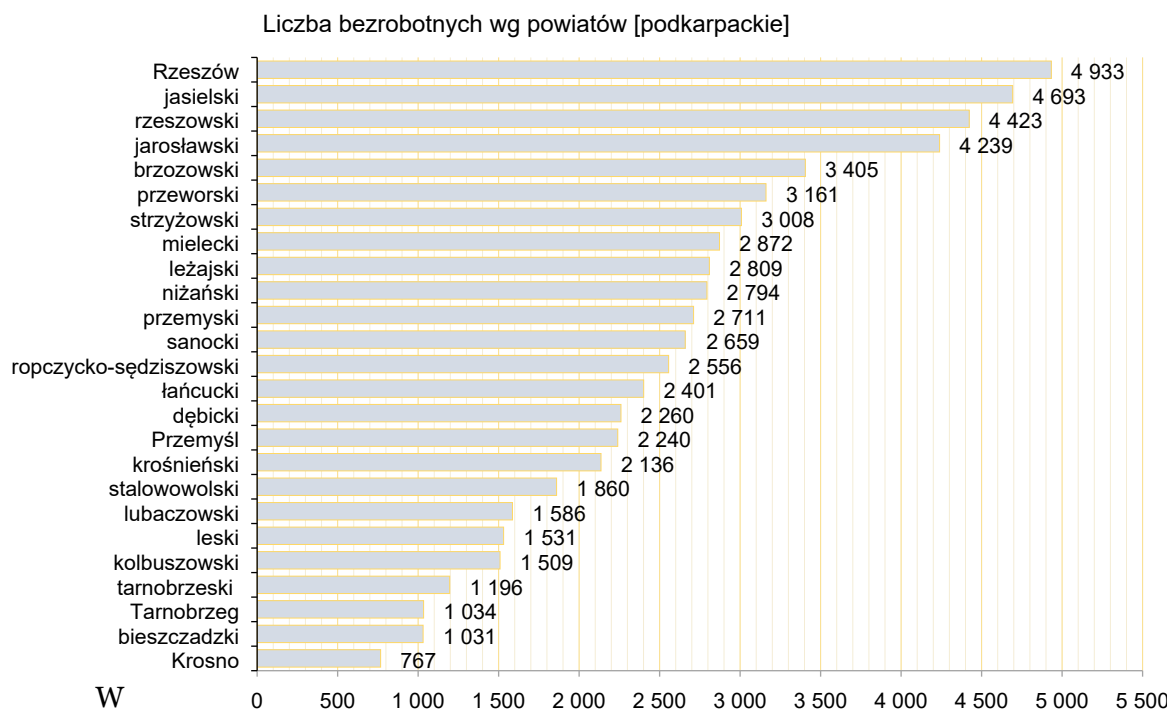

Komentarz do informacji miesięcznej – czerwiec 2024 r.

Wysoką liczbę bezrobotnych zarejestrowanych w PUP odnotowano w następujących powiatach województwa podkarpackiego: mieście na prawach powiatu Rzeszowie (4 933), powiecie jasielskim (4 693 osób), rzeszowskim (4 423), jarosławskim (4 239), brzozowskim (3 405), przeworskim (3 161), strzyżowskim (3 008), mieleckim (2 872), leżajskim (2 809), niżańskim (2 794), przemyskim (2 711), sanocki (2 659), ropczycko – sędziszowskim (2 556), łańcuckim (2 401), dębickim (2 260), m. Przemysłu (2 240) i powiecie krośnieńskim (2 136).

W części południowo – zachodniej województwa podkarpackiego odnotowano tradycyjnie trudną sytuację z powodu przewagi produkcji rolnej i działalności związanej z turystyką [brak rozwiniętego przemysłu, w tym przemysłu high-tech]. Są to powiaty brzozowski, strzyżowski, leski, niżański, bieszczadzki i przemyski oraz mnpp. Przemysł, który w zestawieniu stopy bezrobocia dla miast na prawach powiatów od dłuższego czasu przyjmuje najwyższą lub jedną z najwyższych wartości dla tego wskaźnika.

W powiatach, gdzie następuje spadek liczby ludności [1995-2023] tj. bieszczadzkiem (spadek o 29748 osób), jasielskim (14383), stalowowolskim (14092), mnpp. Przemysłu (12739), mnpp. Tarnobrzegu (6987), powiecie jarosławskim (6790), lubaczowskim (5942), sanockim (5413), mnpp. Krośnie (5217), powiecie tarnobrzeskim (4344), przeworskim (4056), strzyżowskim (2856), niżańskim (2783), brzozowskim (2351), leżajskim (2066), mieleckim (1116) i przemyskim (220) – nie można odnotować wzrostu i kumulacji ludności, a co jest z tym powiązane następuje również ograniczenie poziomu bezrobocia.

Znaczny wzrost liczby bezrobotnych nie następuje w powiatach o niskim udziale nowoczesnego przemysłu, ponieważ już nastąpił w początku lat 90. XX w. Jedną z przyczyn spadku była emigracja i depopulacja, która trwale zmieniła strukturę pracujących we wszystkich powiatach. W przyszłości liczba bezrobotnych może być wyższa w powiatach z większym udziałem pozarolniczej działalności [tj. przemysłowych], ponieważ tam jeszcze kumuluje się ludność, z pewną zmienną ilością liczbą migrantów.

Trend spadku bezrobocia w powiatach rolniczych – również nie opisuje lepszej sytuacji. Często są to powiaty oddalone od głównych szlaków komunikacyjnych. W ich granicach następuje ograniczenie bezrobocia warunkowane migracjami. W rozwoju gospodarki liczą się nie tylko zamożność mieszkańców czy wysoki poziom PKB, ale i kapitał ludzki z coraz lepszym poziomem wykształcenia. Poziom bezrobocia może się zmniejszać w powiatach przemysłowych

w latach **zwyżki w gospodarce** tj. 1938, 1948, 1958, 1968, 1978, 1988, 1998, 2008, 2018, 2028. Ograniczenie rynku zbytu czy brak produkcji wysokich technologii również ma wpływ na utrwalenie wyższego poziomu bezrobocia ¹.

Niską liczbę bezrobotnych odnotowano w: mnpp. Krośnie (767 osób), powiecie bieszczadzkim (1 031), mnpp. Tarnobrzegu (1 034), powiecie tarnobrzeskim (1 196), kolbuszowskim (1 509), leskim (1 531), lubaczowskim (1 586), stalowowolskim (1 860). **Ogółem w województwie [czerwiec do maja] nastąpił spadek liczby bezrobotnych o 679 osób.** W 19 powiatach województwa podkarpackiego w porównaniu czerwiec – maj 2024 r. spadła liczba bezrobotnych, w tym najczęściej w powiecie leżajskim (spadek o 143 osoby), jasielskim (82), niżańskim (69), leskim (65) i krośnieńskim (64).

Rynek pracy można aktywizować w ramach różnorodnych działań np. przez nowe „zielone” inwestycje. Najbardziej rozwojowymi są dziedziny związane ze wzrostem **realnej niezależności energetycznej gospodarstw domowych**. Coraz większe znaczenie uzyskuje **przemysł high-tech i rozwój sztucznej inteligencji**. Do wzrostu eksportu i niezbędnego importu potrzebny jest rozwój nowoczesnej infrastruktury. Znaczący dział gospodarki – **transport, spedycja i logistyka [TSL]** otwiera nowe możliwości w wymianie dóbr i usług. Najbardziej nowoczesnym zarówno w transporcie towarów jak i osób jest tzw. kolej na poduszce magnetycznej [Japonia MLX01, 603 km/h], której rozwój znacząco może wpłynąć na wzrost gospodarczy i rynek pracy. Podróż z Rzeszowa do Warszawy [ok.330 km] trwałaby godzinę [54 minuty] zamiast 3 godzin 30 minut ².

Wiele firm w województwie podkarpackim tworzy nowoczesne produkty. Dotyczy to przemysłu lotniczego, przetwórstwa metali [odlewnictwo], produkcji farb, lakierów, wyrobów z gumy i tworzyw sztucznych oraz innych dziedzin. Funkcjonują firmy high-tech np. farmaceutyczne, informatyczne, które skupia mnpp. Rzeszów, powiat dębicki, ropczycko-śędziszowski, stalowowolski, mielecki, mnpp. Krosno i powiat sanocki. Jednak na Podkarpaciu przeważają biedniejsze powiaty rolnicze, o wyższej stopie bezrobocia. Ten stan warunkuje brak nowych inwestycji z sektora wysokich technologii, wzmacniających niezależność regionów. Propagowanie wielu kierunków eksportu dla rodzimych firm i powstanie niezależnej produkcji na użytek własny [prosumpcji] wymaga wsparcia [np. zwolnienia podatkowe]. Wzrost prosumpcji może pobudzić wzrosty, ograniczyć koszty produkcji [przez wykorzystanie energii odnawialnych]. Odbudowanie gospodarki w Polsce w oparciu o nowoczesny przemysł czy rozwój infrastruktury jest długotrwałym procesem, który w przyszłości będzie warunkował większy wzrost PKB ³.

¹ W niektórych powiatach bezrobocie nie wynika z samej sezonowości zmian gospodarczych, ale utrzymuje się przez dłuższy czas. Może mieć przyczynę w niewłaściwej strukturze, określanej jako monokultura przemysłowa lub wynikać z niedoinwestowania. Sezonowość zmian w danym roku określa trudniejszą sytuację na rynku pracy w okresie zimy, kiedy nawet trudno jest o okresowe zatrudnienie.

² Inwestycje centralne w powiatach aktywizują niewielką liczbę osób pozostających bez pracy. Pracodawcy uważają, że lokalni fachowcy gorzej wykonają pracę, niż dobrani z różnych części kraju przez dany koncern. Dlatego inwestycje rządowe nie są w stanie pobudzić popytu na zawody w powiatach peryferyjnych. Osoby o lepszym wykształceniu migrują do większych miast i za granicę kraju, pozostawiając jeszcze bardziej ubogie miasteczka i wsie bez osób dobrze wykształconych, posiadających praktykę pracy w zawodzie. Choć liczbą bezrobotnych zmniejsza się [bezrobocie najniższe od początków XXI w.], to nie widać znacznie lepszej sytuacji po stronie podaży. Brakuje wzrostów ofert pracy w porównaniu VI 2024 do VI 2023. Zarówno nowo utworzonych miejsc pracy, jak i tzw. wakatów [już istniejących, ale potrzebnych do obsadzenia miejsc pracy].

³ W porównaniu od 1990 r. dynamika wzrostu PKB Polski jest większa jak w Niemczech, ale wielkość [nominalna i realna] PKB znacznie odbiega od naszych zachodnich sąsiadów, na niekorzyść dla Polski. PKB w Polsce jest o 11 proc. większe niż przed pandemią [NBP]. Nie niweluje to jednak różnic w samej wielkości tego wskaźnika w porównaniu do bogatszych krajów UE i Europy. Hiszpania po raz kolejny przedłużyła zwolnienie z podatku vat na produkty spożywcze do końca września 2024 r. [<https://www.topagrar.pl>]. W Polsce przywrócono 5 proc. stawkę podatku vat na żywność od kwietnia 2024 r. Oddziałuje to na wyższe ceny, choć podwyżki wydają się ograniczone przez konkurencję na rynku, która bardzo wzrosła. Inflacja może wzrosnąć na początku 2025 r. Wtedy przestaną obowiązywać maksymalne ceny energii elektrycznej oraz zostanie przywrócona tzw. opłata mocowa, która również wpływa na koszty energii elektrycznej. Razem szacujemy że o 1,3 procent podniesie w górę wskaźnik inflacji. W związku z tymczasowym wzrostem inflacji prezes NBP nie przewiduje podwyżki stóp procentowych w tym i następnym roku. Obniżka stóp procentowych wg prof. A. Glapińskiego będzie możliwa dopiero w 2026 roku [NBP].